

VIHO v. KOMISSIO

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN
TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

12 päivänä tammikuuta 1995 *

Asiassa T-102/92,

Viho Europe BV -niminen hollantilainen yhtiö, kotipaikka Maastricht (Alankomaat), edustajanaan asianajaja Werner Kleinmann, Stuttgart, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Dupong et associés, 14 A, rue des Bains,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen osaston virkamiehet Bernd Langeheine ja Berend Jan Drijber, avustajanaan asianajaja H. J. Freund, Frankfurt-am-Main, prosessiosoite Luxemburgissa oikeudellisen osaston virkamiehen Georgios Kremlisin toimisto, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

jota tukee

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

Parker Pen Ltd -niminen Newhaveniin (Yhdistynyt kuningaskunta) sijoittautunut englantilainen yhtiö, edustajanaan asianajaja Carla Hamburger, Amsterdam, prosessiosoite Luxemburgissa asianajaja Marc Loeschin asianajotoimisto, 11, rue Goethe,

väliintulijana,

jossa vaaditaan julistamaan mitättömäksi komission 30 päivänä syyskuuta 1992 antama päätös, jolla hylätään Viho Europe BV:n valitus sen toteamiseksi, että Parker Pen Ltd ja tämän tytäryhtiöt ovat rikkoneet ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan määräyksiä (IV/32.725 — Viho v. Parker Pen II),

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIO-
ISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa jaoston puheenjohtaja R. Schintgen, tuomarit R. García-Valdecasas, H. Kirschner, B. Vesterdorf ja C. W. Bellamy,

kirjaaja: H. Jung,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 3.5.1994 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Tosiasiat ja oikeudenkäyntimenettely

- 1 Kantaja, Viho Europe BV -niminen hollantilainen yhtiö (jäljempänä Viho) markkinoi toimistotarvikkeita myymällä niitä tukkuliikkeenä sekä tuomalla niitä maahan ja viemällä niitä maasta.
- 2 API SpA -niminen italialainen yhtiö (jäljempänä API) myy toimistotarvikkeita ja sillä on pääasiallisesti Italiassa sijaitseva jakeluverkosto. API on ollut vuodesta 1949 lähtien Parker Pen Ltd:n valmistamien tuotteiden jakelija Italiassa.
- 3 Herlitz AG -niminen saksalainen yhtiö (jäljempänä Herlitz) valmistaa useita erilaisia konttoritarvikkeita ja näihin liittyviä tuotteita ja on samalla muiden valmistajien, erityisesti Parker Pen Ltd:n, tuotteiden jakelija.
- 4 Parker Pen Ltd -niminen englantilainen yhtiö (jäljempänä Parker) valmistaa useita erilaisia täytekyniä ja muita vastaavia tuotteita, joita se myy koko Euroopan alueella tytäryhtiöiden tai itsenäisten jakelijoiden välityksellä. Tytäryhtiöiden välityksellä tapahtuvaa Parkerin tuotteiden myyntiä ja markkinointia sekä tytäryhtiöiden henkilöstöpolitiikkaa valvoo alueellinen yksikkö, jonka muodostavat kolme pääliikettä, nimittäin piiripääliikettä, rahoituspääliikettä ja markkinointipääliikettä. Piiripääliikettä on emoyhtiön hallintoneuvoston jäsen.
- 5 Viho teki 19.5.1988 sen jälkeen, kun se oli ensin yrittänyt turhaan solmia kauppasuhteet Parkerin kanssa ja hankkia Parkerin tuotteita samoilla ehdoilla kuin Parke-

rin tytäryhtiöt ja itsenäiset jakelijat, 6 päivänä helmikuuta 1962 annetun neuvoston asetuksen N:o 17, perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan ensimmäisen täytäntöönpanoasetuksen (EYVL 1962, 13, s. 204, jäljempänä asetus N:o 17), 3 artiklan mukaisen valituksen, jossa se syytti Parkeria siitä, että tämä kielsi jakelijoitaan viemästä Parkerin tuotteita maasta, jakoi yhteismarkkinat jäsenvaltioiden kansallisiin markkinoihin ja ylläpiti kansallisilla markkinoilla tuotteidensa osalta keinotekoisien korkeita hintoja.

- 6 Tämän valituksen vuoksi komissio aloitti hallinnollisen menettelyn, joka koski Parkerin ja sen riippumattomien jakelijoiden välisten sopimusten tutkimista.
- 7 Viho jätti 22.5.1991 Parkeria koskevan uuden valituksen, joka kirjattiin komissiossa 29.5.1991 ja jossa Viho väitti Parkerin käyttöön ottaman jakelupolitiikan, jonka mukaan sen tytäryhtiöiden oli rajoitettava Parkerin tuotteiden jakelu määrättyille alueille, rikkovan ETY:n perustamissopimuksen (muutettu EY:n perustamissopimukseksi, jäljempänä perustamissopimus) 85 artiklan 1 kohdan määräyksiä.
- 8 Komissio antoi Parkerille 21.1.1991 Parkerin ja tämän itsenäisten jakelijoiden välisiä sopimuksia koskevan tutkimuksen yhteydessä tiedoksi yhtiöitä vastaan esitetyt väitteet, joihin Parker esitti vastineena huomautuksensa 16.4. ja 31.5.1991; Parkerin huomautusten jälkeen toimitettiin Brysselissä 4.6.1991 kuuleminen, johon osallistuivat Vihon, API:n, Herlitzin ja Parkerin edustajat.
- 9 Komission pyynnöstä 21.6.1991 esitetyissä lisähuomautuksissa Parker myönsi, että paikallisilta asiakkailta saapuvat toimituspyynnöt lähetetään edelleen Parker-konsernissa paikallisille tytäryhtiöille, koska näillä on parhaat edellytykset vastata tällaisiin pyyntöihin. Juuri tällä tavoin oli Parkerin saksalainen tytäryhtiö hollantilaisen Vihon pyydettyä siltä toimitusta osoittanut viimeksi mainitun kääntymään Parkerin hollantilaisen tytäryhtiön, jonka tehtävänä oli huolehtia pyydettyistä toimituksista, puoleen.

- 10 Komissio ilmoitti 5.3.1992 Viholle neuvoston asetuksen N:o 17/19 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetyistä kuulemisista 25 päivänä heinäkuuta 1963 annetun komission asetuksen N:o 99/63/ETY 6 artiklan (EYVL 1963, 127, s. 2268) mukaisesti, että se aikoi hylätä 22.5.1991 tehdyn valituksen sillä perusteella, että Parkerin tytäryhtiöt olivat täysin riippuvaisia Parker Pen UK:sta ja että niillä ei ollut minkäänlaista todellista itsenäistä määräysvaltaa. Katsoen, että Parkerin käyttöön ottama jakelujärjestelmä täytti yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä vahvistetut edellytykset, joiden mukaan perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta, komissio totesi, ettei se voinut havaita mitään sellaista, millä tämä jakelujärjestelmä ylittäisi yrityskonsernin tavanomaisen sisäisen työnjaon. Komissio viittasi myös siihen, että jotta mahdollisesti voitaisiin päätyä toisenlaiseen lopputulokseen, olisi ensin ryhdyttävä uusiin tiedusteluihin ja tutkimuksiin.
- 11 Komissiolle 6.4.1992 osoittamisissa huomautuksissa Viho kiisti sellaisen käsityksen, jonka mukaan Parkerin yrityskonsernin soveltama tilausten edelleen toimittamista koskeva käytäntö voisi olla puhtaasti sisäinen toimi, koska mainitun käytännön vuoksi ulkopuoliset eivät olleet vapaita hankkimaan sieltä, mistä ne halusivat yhteismarkkinoiden alueella, vaan niiden oli pakko suorittaa hankintansa yksinomaan sijoittautumispaikkansa tytäryhtiöltä. Mikään ei estä konsernia järjestämästä jakeluaan vapaasti uskomalla yhdelle tytäryhtiölle tuotteidensa markkinoinnin jäsenvaltiossa, mutta se ei saisi pakottaa ostajia suorittamaan hankintojaan yksinomaan tietyltä tytäryhtiöltä, koska se tällöin syöllistyisi määräävän markkina-aseman väärinkäyttöön.
- 12 Vastaukseksi Vihon 19.5.1988 tekemään valitukseen komissio teki ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan soveltamisesta (IV/32.725 — Viho v. Parker Pen, EYVL L 233, s. 27) 15 päivänä heinäkuuta 1992 päätöksen 92/462/ETY, jossa se toisaalta katsoi, että Parker ja Herlitz olivat syyllistyneet perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan määräysten rikkomiseen sisällyttäessään niiden väliseen sopimukseen vientikiellon, ja toisaalta asetti Parkerille 700 000 ecun määräisen sakon ja Herlitzille 40 000 ecun määräisen sakon maksettaviksi. Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin antoi 14.7.1994 kaksi tuomiota asioissa Herlitz vastaan komissio ja Parker vastaan komissio (vastaavasti T-66/92 ja T-77/92, niitä ei ole vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa), joilla ratkaistiin Herlitzin ja Parkerin komission mainittuun päätökseen vastaavasti 16. ja 24.9.1992 tekemät valitukset; tuomiot ovat tällä välin saaneet lainvoiman.

Valituksenalainen päätös

- 13 Komissio hylkäsi 30.9.1992 Vihon 22.5.1991 tekemän valituksen. Komissio katsoi päätöksessään, että Parkerin omaan käyttöönsä omaksuma jakelujärjestelmä, jonka tarkoituksena oli varmistaa Parkerin tuotteiden myynti Saksassa, Ranskassa, Belgiassa, Espanjassa ja Alankomaissa näihin maihin sijoittautuneiden tytäryhtiöiden välityksellä, vastasi yhteisöjen tuomioistuimen vahvistamia edellytyksiä, joiden mukaan perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta, koska ”tytäryhtiöt muodostavat emoyhtiön kanssa taloudellisen kokonaisuuden, jossa tytäryhtiöt eivät voi määrittellä markkinakäyttäytymistään itsenäisesti” ja koska ”tietyn myyntialueen osoittaminen kullekin Parkerin tytäryhtiölle sisältyy sitä paitsi siihen, mitä tavallisesti pidetään välttämättömänä konsernin toimivan työnjaon varmistamiseksi”. Komissio vahvisti niin ikään, että Parkerilla oli oikeus evätä Viholta samantaiset hinnat ja kauppaehdot kuin sen itsenäisille jakelijoille oli myönnetty rikkomatta yritysten välisiä järjestelyjä koskevaa kieltoa.
- 14 Viho nosti tässä tilanteessa nyt esillä olevan kanteen yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 30.11.1992 jättämällään kannekirjelmällä.
- 15 Huhtikuun 21 päivänä 1993 päivätyllä kirjeellä kantaja, joka oli laiminlyönyt vastauksen jättämisen vastineeseen yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asettamassa määräajassa, pyysi uutta määräaikaa vastauksen jättämiseksi vastineeseen.
- 16 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 12.5.1993 antamalla määräyksellä aloitettiin kirjallinen käsittely uudelleen.
- 17 Syyskuun 16 päivänä 1993 annetulla määräyksellä myönnettiin Parkerille väliintulo-oikeus komission väitteiden tukemiseksi.

- 18 Esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) päätti aloittaa suullisen käsittelyn ryhtymättä sitä edeltävään valmistelevaan käsittelyyn.
- 19 Asianosaisten suulliset esitykset ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 3.5.1994 pidetyssä suullisessa käsittelyssä.

Asianosaisten vaatimukset

- 20 Kantaja pyytää yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelta, että se:
- 1) julistaisi komission 30.9.1992 tekemän päätöksen mitättömäksi;
 - 2) velvoittaisi komissiota kieltämään Parkerin menettelyn, jossa tämä pakottaa yhteisöjen eri jäsenvaltioihin sijoittautuneita tytäryhtiöitään yhtäältä rajoittamaan Parkerin tuotteiden jakelun näiden omille alueille ja toisaalta toimittamaan toisissa jäsenvaltioissa sijaitsevien asiakkaiden hankintaa koskevat tietojensaantipyynnöt ja tilaukset edelleen asiakkaan alkuperämaahan sijoittautuneelle Parkerin tytäryhtiölle.
 - 3) velvoittaisi komissiota määräämään Parkerin toimittamaan kantajalle tuotteitaan samoilla hinnoilla ja toimitusehdoilla kuin Parkerin eri jäsenvaltioissa oleville itsenäisille yksinomaisille jakelijoille ja tytäryhtiöille.
- 21 Kantajan edustaja pyysi suullisessa käsittelyssä vastaajan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

22 Vastaaja pyytää yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelta, että se:

- 1) hylkäisi kanteen,
- 2) velvoittaisi kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

23 Väliintulija Parker pyytää yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelta, että se:

- 1) jättäisi kantajan kanteen tutkimatta tai hylkäisi sen perusteettomana;
- 2) velvoittaisi kantajan korvaamaan väliintulosta aiheutuvat oikeudenkäyntikulut.

Tutkittavaksi ottaminen

Yhteenveto asianosaisten väitteistä

24 Vastaaja esittää siihen seikkaan perustuvan prosessiväitteen, että kanteessa esitetyn toisen ja kolmannen vaatimuksen tarkoituksena on, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kehottaisi komissiota kieltämään Parkerilta sen tytäryhtiöiden liiketoiminnan rajoittamisen niiden kansallisiin markkinoihin ja määräämään Parkerin toimittamaan kantajalle tuotteitaan samaan hintaan ja samoilla toimitusehdoilla kuin itsenäisille yksinomaisille jakelijoilleen tai tytäryhtiöilleen.

- 25 Yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön (yhteisöjen tuomioistuimen 24.6.1986 antama tuomio asiassa 53/85, AKZO v. komissio, Kok. 1986, s. 1965, 23 kohta, ja yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 18.11.1992 antama tuomio asiassa T-16/91, Rendo ym. v. komissio, Kok. 1992, s. II-2417, 77 kohta) vedoten vastaaja väittää, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella ei ole toimivaltaa perustamissopimuksen 173 artiklaan perustuvaa yhteisöjen toimielinten antamien säädösten laillisuusvalvontaa harjoittaessaan antaa tällaisia kehotuksia, koska komissiolla on joka tapauksessa velvollisuus perustamissopimuksen 176 artiklan mukaan ryhtyä tuomion täytäntöönpanemiseksi vaadittaviin toimenpiteisiin, mikäli valituksenalainen päätös julistetaan mitättömäksi.
- 26 Kantaja muistuttaa, että se kanteessaan vaatii nimenomaisesti valituksenalaisen päätöksen julistamista mitättömäksi, ja katsoo, että kaikki sen vaatimukset on tutkittava, koska sen komissiolta pyytämät toimenpiteet ovat laillisia eivätkä kuulu tämän vapaaseen harkintavaltaan sisältyvien päätösten joukkoon. Tämän vuoksi se katsoo, että sen pyynnöt kuuluvat yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvan laillisuusvalvonnan piiriin.
- 27 Väliintulija, joka yhtyy komission väitteisiin, katsoo, että kantajan toinen ja kolmas vaatimus on jätettävä tutkimatta sillä perusteella, että ainoa siviilioikeudellinen seuraamus, mikä voi aiheutua perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettun kiellon rikkomisesta, on perustamissopimuksen 85 artiklan 2 kohdassa määrätty sopimuksen mitättömyys (yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 18.9.1992 antama tuomio asiassa T-24/90, Automec v. komissio, Kok. 1992, s. II-2223, 50 kohta).

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi

- 28 On syytä muistuttaa siitä, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sillä ei ole toimivaltaa osoittaa yhteisöjen toimielimille kehotuksia perustamissopimuksen 173 artiklaan perustuvan mitätöimiskanteen yhteydessä (ks. yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 29.11.1993 antama määräys asiassa T-56/92, Koelman v. komissio, Kok. 1993, s. II-1267, 18 kohta).

- 29 Tämän vuoksi kanteessa esitetty toinen ja kolmas vaatimus siitä, että tuomioistuin velvoittaa komission yhtäältä kieltämään Parkeria rajoittamasta kunkin tytäryhtiönsä välityksellä tapahtuvan tuotteidensa jakelun tämän kansalliselle alueelle ja toisaalta määräämään Parkerin toimittamaan tuotteitaan kantajalle samaan hintaan ja samoilla toimitusehdoilla kuin itsenäisille yksinomaisille jakelijoilleen tai tytäryhtiöilleen, eivät kuulu yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaan ja näin ollen nämä vaatimukset on jätettävä tutkimatta.

Esillä olevan asian ratkaisu

- 30 Kantaja esittää kanteensa tueksi kolme oikeusperustetta. Ensimmäinen peruste koskee perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan määräysten rikkomista, toinen perustamissopimuksen 86 artiklan määräysten rikkomista ja kolmas perustamissopimuksen 190 artiklan määräysten rikkomista.

Ensimmäinen oikeusperuste: perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan määräysten rikkominen

- 31 Perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan määräysten rikkomiseen perustuva oikeusperuste jakaantuu kahteen alakohtaan. Kantaja väittää ensiksi, että Parkerin jakelujärjestelmällä, jonka mukaan sen tytäryhtiöiden on lähetettävä edelleen toisissa jäsenvaltioissa olevien asiakkaiden tilaukset asiakkaan maahan sijoittautuneelle tytäryhtiölle, on sama päämäärä kuin yksinomaisille jakelijoille annetuilla nimenomaisilla vientikielloilla, nimittäin kansallisten markkinoiden ylläpitäminen ja näiden eristäminen toisistaan kilpailun estämiseksi, rajoittamiseksi tai vääristämiseksi yhteismarkkinoilla. Kantaja katsoo tämän jälkeen, että tämä järjestelmä merkitsee liikekumppanien kollektiivista syrjintää, koska samankaltaisiin suorituksiin sovelletaan perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan d alakohdan vastaisesti erilaisia ehtoja.

Parkerin tytäryhtiöille annetusta Parkerin tuotteita koskevasta toimituskiellosta muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneille asiakkaille

— Selostus asianosaisten väitteistä

- 32 Kantaja muistuttaa, että yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan määräyksiä ei poikkeuksellisesti sovelleta samaan konserniin emoyhtiönä ja tytäryhtiöinä kuuluvien yritysten välisiin sopimuksiin ja näiden yritysten yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin, milloin seuraavat kaksi edellytystä täyttyvät samanaikaisesti. Ensiksi asianomaisten yritysten on muodostettava sellainen taloudellinen kokonaisuus, missä tytäryhtiöt eivät käytännössä voi itsenäisesti määritellä toimintalinjaansa markkinoilla, koska emoyhtiö valvoo jatkuvasti tytäryhtiöidensä päätöksentekoa ja hallintoa. Toiseksi sopimusten yksinomaisena tavoitteena pitäisi olla yritysten välisen sisäisen työnjaon käyttöön ottaminen (yhteisöjen tuomioistuimen 4.5.1988 antama tuomio asiassa 30/87, Bodson, Kok. 1988, s. 2479, 19 kohta). Parkerin käyttöön ottama jakelujärjestelmä ei täyttäisi esillä olevassa asiassa kumpaakaan näistä kahdesta edellytyksestä, jolloin sen olisi mahdollista vapautua perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan soveltamisesta.
- 33 Mitä tulee Parkerin tytäryhtiöiden riippuvaisuuteen emoyhtiöstä, kantaja esittää, että sikäli kuin Parkerin tytäryhtiöt muodostavat oikeudellisesti itsenäisiä kokonaisuuksia, niillä on tosiasiallisesti tietty itsenäinen määräämisvalta ja tietty toimintavapaus Parkerin tuotteiden jakelussa niille kuuluvilla alueilla. Se muistuttaa siitä, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan samaan konserniin kuuluvat oikeudellisesti itsenäiset yhtiöt ovat erillisiä yrityksiä perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan tarkoittamalla tavalla (katso edellä mainittu asia, Bodson, 20 kohta).
- 34 Parkerin tytäryhtiöiden taloudellista itsenäisyyttä tukisi se seikka, että ne noudattavat erilaisia myyntihintoja, soveltavat erilaisia takuuehtoja, suorittavat erilaisia

myynninedistämistoimia eri kausina ja eri tuotteiden osalta, myyvät samanlaisia tuotteita eri muodoissa, erilaisissa pakkauksissa ja lajitelmissa sekä erilaisin jakelumenetelmin ja toimitusperustein. Se, että kansalliset tarjoukset vaihtelevat näin suuresti, ei aiheutuisi emoyhtiön antamista keskitetyistä ohjeista eikä komissio olisi liioin todistanut sitä väitettä, että Parker harjoittaisi tytäryhtiöidensä ehdotonta valvontaa.

- 35 Mitä tulee konserniin kuuluvien yritysten väliseen sisäiseen työnjakoon, kantaja katsoo, että sisäistä työnjakoa koskeva edellytys muodostaa oman itsenäisen perusteen sille, että 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua kieltoa ei sovelleta kilpailunrajoitukseen. Se väittää, että tämä edellytys ei automaattisesti täyty emoyhtiön harjoittamaa tytäryhtiön valvontaa ja tytäryhtiöltä puuttuvaa itsemääräämisoikeutta koskevan edellytyksen täytyessä, vaan sen on toteuduttava toissijaisesti. Tästä aiheutuu kantajan mukaan se, että jopa sellaisessa yrityskonsernissa, jossa emoyhtiöllä on laajat valtuudet antaa ohjeita, kilpailunrajoitusta koskeva sopimus on sallittu vain, jos se rajoittuu sisäiseen työnjakoon.

- 36 Kantaja lisää, että vaikkakin emoyhtiön keskusjohtoisen valvonnan ja tytäryhtiöiden markkinakäyttäytymistä koskevien yksityiskohtaisten ohjeiden olisi selvitetty olevan olemassa, merkitsee sellainen valvonta, jonka yksinomaisena tarkoituksena on ehdottoman alueellisen suojan aikaansaaminen ja erillisten kansallisten markkinoiden ylläpitämisen varmistaminen tällä tavalla, jo sinällään oikeuden väärinkäyttöä, koska mainitulla valvonnalla loukataan yhteismarkkinoiden perusperiaatteita; tällainen valvonta ei voisi synnyttää yritykselle etuoikeutta olla noudattamatta 85 artiklan 1 kohdan määräyksiä. Esillä olevassa asiassa ehdoton alueellinen suoja merkitsisi sitä, että emoyhtiö Parker ei ainoastaan sitoudu toimittamaan tuotteitaan kussakin jäsenvaltiossa yhdelle ainoalle sopimuskumppanille eli itsenäiselle yksinomaiselle jakelijalle tai sen omalle tytäryhtiölle vaan että samalla myös osoitetaan tytäryhtiöille tulevat kansalliset alueet. Tällainen kansallisten markkinoiden eristäminen aiheuttaisi haitallisia seuraamuksia ulkopuolisille estämällä niitä käyttämästä hyväkseen lukuisia yli kansallisten rajojen esitettäviä tarjouksia.

- 37 Lopuksi kantaja kiistää väliintulijan esittämän käsityksen siitä, että Parker olisi voinut päästä samaan tulokseen oman henkilöstönsä avulla, ja väittää, että Parkerin valittua tietyn jakelujärjestelmän, tässä tapauksessa tytäryhtiöihin perustuvan järjestelmän, se ei voi nauttia ainoastaan järjestelmän eduista vaan sen on myös vastattava haitoista. Kantaja muistuttaa edelleen, että tuomioistuimien 17.9.1985 asiassa Ford vastaan komissio antamassaan tuomiossa (asioissa 25/84 ja 26/84, Kok. 1985, s. 2725, 32 kohta) lausui, että estäessään saksalaisia jakelijoita harjoittamasta aktiivista myyntipolitiikkaa Saksan ulkopuolella ja toimittamasta Ford-merkkisiä ajoneuvoja muihin maihin sijoittautuneille Fordin jakelujärjestelmään kuulumattonille jälleenmyyjille Ford oli rikkonut 85 artiklan 1 kohdan määräyksiä.
- 38 Vastaaja esittää, että Parkerin käyttöön ottamalla jakelupolitiikalla ei rikota perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan määräyksiä, koska yhteisöjen tuomioistuinten konsernin sisäisiä sopimuksia koskeva oikeuskäytäntö soveltuu esillä olevaan tapaukseen. Vastaaja huomauttaa tältä osin, että oikeuskäytännöstä ei selvästi käy ilmi, onko tässä yhteydessä mainitulla toisella edellytyksellä itsenäinen merkitys ja onko sen oltava voimassa samanaikaisesti ensimmäisen edellytyksen kanssa vai onko se ainoastaan ensimmäisen välttämätön seuraus; vastaaja esittää, että yhteisöjen tuomioistuinten 11.4.1985 antamassaan tuomiossa (asiassa 66/86, Ahmed Saeed Flugreisen ym., Kok. 1989, s. 803, 35 ja 36 kohta), ei tarkistanut kantaansa työnjakoa koskevasta edellytyksestä. Esillä olevassa tapauksessa ei kuitenkaan olisi tarpeen ratkaista kysymystä tämän edellytyksen itsenäisestä luonteesta, koska sisäistä työnjakoa koskeva peruste toteutuu Parkerin osalta.
- 39 Vastaaja väittää, että perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan soveltamisessa tai soveltamatta jättämisessä on määrävänä seikkana emoyhtiön harjoittama tehokas valvonta, kun taas erot tytäryhtiöiden myyntiehdoina voivat selittyä kansallisissa markkinoissa ja kuluttajien totumuksissa olevilla eroilla. Esillä olevassa asiassa sataprosenttisesti emoyhtiön hallinnassa olevat tytäryhtiöt seuraisivat välttämättä Parkerin suunnittelemaa politiikkaa (ks. yhteisöjen tuomioistuinten 25.10.1983 antamaa tuomiota asiassa 107/82, AEG v. komissio, Kok. 1983, s. 3151, 50 kohta).

- 40 Vastaaja viittaa lisäksi 21.6.1991 päivättyyn kirjeeseen, jossa Parker komission pyynnöstä selostaa tapaa, jolla sen tytäryhtiöitä valvotaan. Se huomauttaa kirjeestä käyvän ilmi, että Parker ohjaa tuotteidensa valmistusta ja vahvistaa tytäryhtiöiden ostohinnat sekä että tytäryhtiöiden myynti- ja markkinointitoimintaa valvoo emoyhtiön alueellinen yksikkö (area team), joka hyväksyy vuotuisen myyntisuunnitelman ja valvoo mainitun suunnitelman noudattamista, vahvistaa myyntitavoitteet, -katteen ja -kulut sekä kassavirran, määrää myyntituotteiden valikoiman; se valvoo myös mainontaa ja myönnettäviä alennuksia. Alueellinen yksikkö vastaa myös tytäryhtiöiden johtopaikkojen täyttämisestä ja valvoo tarkasti näiden rahoitusta.
- 41 Vastaaja lisää, että toisin kuin itsenäiset jakelijat, tytäryhtiöt eivät vastaa jakelusta aiheutuvista kuluista, vaan emoyhtiö Parker, joka myös kantaa taloudellisen tilanteen muutoksista, erityisesti jäsenvaltioiden välisten valuuttakurssien heilahteluista, johtuvan riskin.
- 42 Mitä tulee sisäisen työnjaon perusteeseen, komissio esittää viitaten edellä tekemäänsä huomautukseen siitä, onko mainittu peruste itsenäinen, että kunkin tytäryhtiön kaupallisen toiminnan rajoittaminen kansallisille markkinoille on yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön tarkoittamalla tavalla hyväksyttävää sisäistä työnjakoa.
- 43 Vastaaja muistuttaa lisäksi, että ainoastaan tytäryhtiöt ovat esittäneet mahdollisia Vihon hankintoja koskevia vastalauseita eivätkä itsenäiset jakelijat, joilta Viholla ei ollut minkäänlaisia vaikeuksia suorittaa hankintojaan yhteisöjen sisällä. Vastaanotettuaan API-nimisen italialaisen yrityksen tarjouksen Viho olisi vastannut yksinkertaisesti, että se saattoi toimittaa itse API:lle kaikki Parkerin tuotteet, koska sillä oli koko tuotevalikoima. Viho väittää näin ollen aiheetta toimintansa olevan rajoitettu yhteen ainoaan hankintalähteeseen ja jopa tulleen suljetuksi pois kyseisiltä markkinoilta.

- 44 Joka tapauksessa tytäryhtiöiden alueellista suojaa konsernin sisällä olisi arvioitava eri lähtökohdasta kuin sellaisesta itsenäisten yritysten välisestä sopimuksesta, jonka tavoitteena on kansallisten markkinoiden jakaminen niiden kesken, aiheutuvaa alueellista suojaa. Vastaajan mukaan yhteisöjen tuomioistuimen asioissa Centrafarm ja De Peijper 31.10.1974 antamat tuomiot (asiat 15/74 ja 16/74, Kok. 1974, s. 1147 ja s. 1183), jotka koskevat nimenomaan markkinoiden eristämistapausta, eivät anna tukea väitteelle, että perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa sovelletaan tapauksiin, joissa emoyhtiön ohjeiden tarkoituksena on kansallisten markkinoiden eristäminen ja joissa nämä ohjeet vaikuttavat epäedullisesti ulkopuolisiin.
- 45 Väliintulija esittää, että ottaen huomioon emoyhtiön suhteet tytäryhtiöihin, joiden osakkeista sillä on hallussaan sata prosenttia, Parker-konserni muodostaa todellakin oikeuskäytännössä tarkoitetun taloudellisen kokonaisuuden (ks. edellä mainitut tuomiot Centrafarm ja De Peijper, 41 ja 32 kohta) ja että tällöin emoyhtiön ja tytäryhtiöiden välillä ei voi olla perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua yritysten välistä sopimusta, yritysten yhteenliittymien päätöstä eikä yritysten yhdenmukaistettua menettelytapaa. Se huomauttaa, että Parker olisi voinut saavuttaa saman tuloksen myös käyttämällä jokaisessa jäsenvaltiossa toimivaa omaa myyntihenkilöstöään.
- 46 Mitä tulee sisäistä työnjakoa koskevaan edellytykseen, väliintulija esittää, että yksinomaan sisäiset syyt, eli sen tytäryhtiöiden välisen kilpailun estäminen, on ollut sen jakelujärjestelmän lähtökohtana. Myynnin järjestäminen kansalliset rajat huomioon ottaen on lähtöisin taloudellisesta harkinnasta, jossa pyrittäisiin ennalta estämään pyrkimysten päällekkäisyys ja ottamaan parhaalla mahdollisella tavalla huomioon kansalliset erityispiirteet, erityisesti kieli ja kulttuuri.

— Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi

- 47 Aluksi on syytä muistuttaa siitä, että mitä tulee yrityskonsernin sisällä tehtyihin sopimuksiin verrattuna perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaan, on yhteisöjen

tuomioistuin lausunut, että ”silloin, kun tytäryhtiöllä ei ole todellista itsenäistä määräysvaltaa toimintalinjansa määrittelemiseksi markkinoilla, voidaan katsoa, ettei 85 artiklan 1 kohdan määrittämiä kieltoja ole sovellettava tytäryhtiön ja sen emoyhtiön, jonka kanssa se muodostaa taloudellisen kokonaisuuden, välisiin suhteisiin” (yhteisöjen tuomioistuimen antama tuomio asiassa 48/69, ICI v. komissio, tuomio 14.7.1972, Kok. 1972, s. 619, 134 kohta). Samaten edellä mainitussa asiassa, Ahmed Saeed Flugreisen ynnä muut, on yhteisöjen tuomioistuin todennut, että ”85 artikla ei ole sovellettavissa, kun kysymyksessä oleva yhdenmukaistettu menettelytapa on samaan konserniin emoyhtiönä ja tytäryhtiönä kuuluvien yritysten asia ja kun nämä yritykset muodostavat sellaisen taloudellisen kokonaisuuden, jossa tytäryhtiöllä ei ole todellista itsenäistä määräysvaltaa määritellä toimintalinjaansa markkinoilla” ja lisännyt, että ”tällaisen yrityskokonaisuuden markkinakäyttäytyminen voi sitä vastoin kuulua 86 artiklan soveltamisalan piiriin”. Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä käy myös ilmi, että perustamis-sopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitetaan ainoastaan keskenään kilpailemaan kykenevien taloudellisten yksikköjen välisiä suhteita, ottamatta huomioon samaan konserniin kuuluvien taloudellisen kokonaisuuden muodostavien yritysten välisiä sopimuksia ja näiden yritysten yhdenmukaistettuja menettelytapoja (asiat T-68/89, T-77/89 ja T-78/89, SIV ym. v. komissio, tuomio 10.3.1992, Kok. 1992, s. II-1403, 357 kohta).

- 48 Yhtäältä esillä olevassa asiassa on kiistatonta, että Parkerilla on hallussaan sata prosenttia Saksaan, Ranskaan, Belgiaan ja Alankomaihin sijoittautuneiden tytäryhtiöidensä pääomasta. Toisaalta käy ilmi Parkerin tytäryhtiöidensä toimintaa koskevasta selostuksesta, jota kantaja ei ole kiistänyt, että tytäryhtiöiden myynti- ja markkinointitoimintaa ohjaa emoyhtiön valitsema alueellinen yksikkö, joka valvoo erityisesti myyntitavoitteita, -katetta ja -kuluja sekä kassavirtaa ja varastoja. Mainittu alueellinen yksikkö määrää myös myytävien tuotteiden valikoiman, valvoo mainontaa sekä antaa hintoja ja alennuksia koskevia toimintaohjeita.
- 49 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että komissio on täysin aiheellisesti antamansa päätöksen 2 kohdassa luonnehtinut Parker-konsernin ”taloudelliseksi kokonaisuudeksi, jossa tytäryhtiöt eivät itsenäisesti voi määritellä markkinakäyttäytymistään”.

- 50 On syytä tämän jälkeen palauttaa mieliin se, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan käsitteellä ”yritys” on ”katsottava tarkoitettavan kilpailuoikeuden alalla taloudellista kokonaisuutta kysymyksessä olevan sopimuksen kohteen kannalta arvioiden, vaikkakin oikeudellisesti katsoen tämän taloudellisen kokonaisuuden muodostaa useampi kuin yksi luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö” (asia 170/83, Hydrotherm, tuomio 12.7.1984, Kok. 1984, s. 2999, 11 kohta). Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on myös todennut, että ”perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta on osoitettu taloudellisille yksiköille, joilla kullakin on yhtenäinen henkilökohtaisista, aineellisista ja aineettomista aineksista koottu järjestelmä, minkä avulla ne voivat pysyvästi tavoitella määrättyä taloudellista päämäärää ja myötävaikuttaa tässä määräyksessä tarkoitettun rikkomuksen suorittamiseen” (asia T-11/89, Shell v. komissio, tuomio 10.3.1992, Kok. 1992, s. II-757, 311 kohta). Siten kilpailusääntöjen soveltamisessa on emoyhtiön ja sen tytäryhtiöiden markkinakäyttäytyminen etusijalla verrattuna näiden yhtiöiden muodolliseen erottamiseen toisistaan erillisinä oikeushenkilöinä.
- 51 Näin ollen, kun taloudellisesti itsenäiset tahdot eivät voi myötävaikuttaa toisiinsa, eivät taloudellisen kokonaisuuden sisäiset suhteet voi muodostaa yritysten välistä sopimusta tai yritysten yhdenmukaistettuja menettelytapoja, joilla rajoitetaan kilpailua perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla. Kun, kuten esillä olevassa tapauksessa, tytäryhtiö siitä huolimatta, että se on erillinen oikeushenkilö, ei määrittele itsenäisesti markkinakäyttäytymistään, vaan soveltaa sitä sataprosenttisesti valvovan emoyhtiön sille suoraan tai välillisesti antamia ohjeita, ei 85 artiklan 1 kohdassa määrättyjä kieltoja sovelleta taloudellisen kokonaisuuden muodostavien tytäryhtiön ja emoyhtiön välisiin suhteisiin.
- 52 On tosin totta, ettei voida sulkea pois sitä, että Parkerin käyttöön ottama jakelupolitiikka, jolla kielletään sen tytäryhtiöitä toimittamasta muihin jäsenvaltioihin, kuin missä ne itse toimivat, sijoittautuneille asiakkaille Parkerin tuotteita, voi myötävaikuttaa erillisten kansallisten markkinoiden ylläpitämiseen ja eristämiseen sekä voi tehdä tällä tavoin tyhjäksi yhden yhteismarkkinoiden toteuttamisen peruspäämääristä; edellä mainitusta oikeuskäytännöstä seuraa kuitenkin, että sellaisessa taloudellisessa kokonaisuudessa kuin Parker-konsernissa, missä tytäryhtiöillä ei ole

minkäänlaista itsenäistä määräämisvaltaa oman markkinakäyttätymisensä määrittelemiseksi, sovellettava tämänlaatuinen käytäntö ei kuulu perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalan piiriin.

53 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että komissio on perustellusta syystä päättänyt, että ”tytäryhtiöiden käyttäytyminen on siis luettava emoyhtiölle kuuluvaksi” ja että ”konsernin omaan käyttöönsä omaksuma jakelu-järjestelmä, jolla varmistetaan Parkerin tuotteiden myynti Espanjassa, Ranskassa, Saksassa, Belgiassa ja Alankomaissa sen sataprosenttisesti näihin maihin sijoittautuneiden tytäryhtiöiden välityksellä, vastaa niitä yhteisöjen tuomioistuimen vahvistamia edellytyksiä, joiden täytyessä perustamissopimuksen 85 artiklaa ei sovelleta”.

54 Kantajan ei tällöin kannata vedota siihen, että kiistanalaiset sopimukset olisivat 85 artiklan 1 kohdan vastaisia sillä perusteella, että ne eivät liity yksinomaan konsernin sisäiseen työnjakoon. Voidaan perustellusti todeta, että käytetyistä käsitteistä käy ilmi, että perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta ei koske todellisuudessa koko taloudellisen kokonaisuuden käyttäytymiseksi katsottavaa toimintaa. Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei voi puolestaan sivuuttaa perustamissopimuksen 85 artiklalle annettua merkitystä täyttääkseen perustamissopimuksen määräämässä valvonnassa mahdollisesti olevan aukon sellaisella verukkeella, että muutoin tiettyihin käyttäytymisiin, kuten kantajan ilmiantamiin käyttäytymiisiin, ei lainkaan sovellettaisi kilpailusääntöjä.

55 Tämän vuoksi perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan määräysten rikkomiseen perustuvan oikeusperusteen ensimmäinen alakohta on perusteeton.

Vihoa syrjiväksi väitetystä kohtelusta hintojen ja myyntiehtojen osalta

— Yhteenveto asianosaisten väitteistä

- 56 Kantaja esittää, että soveltaessaan erilaisia ehtoja samankaltaisiin suorituksiin, joita Viho pystyi toimittamaan, Parker oli syyllistynyt perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan d alakohdan vastaiseen toimintaan. Muistuttaen siitä, että tässä artiklassa ei kielletä, toisin kuin EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdassa, yrityksen itsenäisesti yksilöön kohdistamaa syrjintää, vaan kielletään kollektiiviseksi kutsuttu syrjintä, joka seuraa yritysten välisistä sopimuksista tai yritysten yhdenmukaistetuista menettelytavoista, kantaja korostaa, että kohtelun erilaisuus ei johdu Parkerin yksittäisestä menettelystä, vaan on erottamaton osa Parkerin yhteismarkkinoilla käyttöön ottamaa jakelujärjestelmää kokonaisuudessaan. Koska kauppakumppaneiden samankaltaisiin suorituksiin sovelletaan erilaisia ehtoja, on mainittua järjestelmää kantajan mukaan luonnehdittava yritysten väliseksi sopimukseksi tai vähintäänkin yritysten yhdenmukaistetuksi menettelytavaksi, jonka tarkoituksena on vääristää kilpailua yhteismarkkinoilla tai josta seuraa, että kilpailu vääristyy yhteismarkkinoilla.
- 57 Kantaja väittää, että kieltäytyessään myymästä sille samaan hintaan ja samanlaisin myyntiehdoin kuin eri jäsenvaltioissa sijaitseville omille tytäryhtiöilleen tai itsenäisille yksinomaisille jakelijoilleen Parker kohtelee sitä kuin tukkukauppiasta, jolle Parkerin jokin tytäryhtiö tai itsenäinen yksinomainen jakelija toimittaa tavaroita. Kantaja korostaa sitä, että ottaen huomioon sen toiminnan ja myymät määrät, se tarjoaa suorituksia, jotka ovat verrattavissa Parkerin tytäryhtiöiden ja itsenäisten yksinomaisten jakelijoiden tarjoamiin suorituksiin, jolloin kantajaa voidaan suoraan verrata näihin. Koska sille ei myönnetä samoja ehtoja kuin Parkerin tytäryhtiöille tai itsenäisille yksinomaisille jakelijoille, Viho olisi estynyt harjoittamasta tehokasta kilpailua näiden kanssa.

- 58 Vastaaja katsoo, että Parkerin ja sen tytäryhtiöiden välillä ei ole perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua kilpailua rajoittavaa sopimusta. Se tuo esiin, että kanteessa ei yksilöidä niitä yksinomaisia edustajia, joiden kanssa Parker olisi asioinut, eikä sitä, minkä tyyppinen sopimus olisi tehty. Kanteen kohteena ei myöskään ole yksilöity käyttäytyminen, vaan kantaja tyytyy viittaamaan yleisluontoisesti Parkerin myyntijärjestelmään ja hintapolitiikkaan.
- 59 Vastaajan mukaan vaikuttaa siltä, että kantaja katsoo yksinään sen seikan, ettei se saa ostaa samaan hintaan ja samoin ehdoin kuin tytäryhtiöt ja itsenäiset yksinomaiset jakelijat, muodostavan sellaisen kaupanesteen, jota ei voida hyväksyä. Valmistajalla ei ole kuitenkaan velvollisuutta taata jokaiselle tukkumyyjälle samoja hintoja ja ehtoja kuin tytäryhtiöillensä tai itsenäisille yksinomaisille jakelijoillensa. Ainoastaan perustamissopimuksen 86 artiklasta voisi seurata tällainen velvollisuus toimittaa tarvikkeita mille asiakkaalle tahansa samoin ehdoin kuin tytäryhtiöille ja itsenäisille yksinomaisille jakelijoille.
- 60 Vastaaja lisää, että hintaerot johtuvat siitä, että tytäryhtiöt ja itsenäiset yksinomaiset jakelijat huolehtivat muista tehtävistä kuin tavallinen tukkukauppias ja että niitä koskee yleensä kilpailukielto muiden valmistajien tuotteiden myynnin osalta. Lisäksi nämä yritykset voivat tarvittaessa joutua vastaamaan valmistajan tuotteiden mainonnasta aiheutuvista kuluista. Vastaajan mukaan se Vihon väite, että sitä kohdeltaisiin syrjivästi, ei pidä paikkaansa.

— Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi

- 61 On syytä muistuttaa siitä, että perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan d alakohdassa kielletään sellaiset yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteenliittymien

päätökset ja yritysten yhdenmukaistetut menettelytavat, joiden mukaan eri kaupakumppaneiden samankaltaisiin suorituksiin sovelletaan erilaisia ehtoja kaupakumppaneita epäedulliseen kilpailuasemaan asettavalla tavalla. Perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa kielletyn syrjinnän on tällöin oltava seurausta itsenäisten ja riippumattomien taloudellisten yksikköjen välisestä sopimuksesta taikka näiden päätöksestä tai yhdenmukaistetusta menettelytavasta; mainittua syrjintää ei voi syntyä yhden ainoan yrityksen yksipuolisesta menettelystä.

- 62 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa ensiksi sen, ettei Parkerin itsenäisten jakelijoittensa kanssa ylläpitämällä suhteilla ole merkitystä esillä olevan riita-asian ratkaisemiseksi. Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa joka tapauksessa, että esillä olevassa asiassa kantaja ei ole selvittänyt sitä, millä Parkerin ja sen itsenäisten jakelijoiden välisellä sopimuksella, päätöksellä tai yhdenmukaistetulla menettelyllä sitä olisi syrjitty.
- 63 Lisäksi yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on edellä lausunut (ks. 51 kohta), että Parker ja sen tytäryhtiöt muodostavat yhden taloudellisen yksikön, jonka yksipuolinen käyttäytyminen ei kuulu perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettun kiellon piiriin. Näin ollen esillä olevassa asiassa ei ole olemassa sellaista Vihoon kohdistuvaa syrjintää, josta voisi aiheutua perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukainen seuraamus.
- 64 Tämän vuoksi on perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan määräysten rikkomiseen perustuvan oikeusperusteen toinenkin alakohta hylättävä.

Toinen oikeusperuste: perustamissopimuksen 86 artiklan määräysten rikkominen

Yhteenveto asianosaisten väitteistä

- 65 Kantaja väittää, että useimmat tärkeistä paperitarvikealan tavarantoimittajista pitävät yllä vastaavia jakelujärjestelmiä kuin Parker. Se esittää, että sekä jakelijat että kuluttajat kohtaavat markkinoilla tarjonnan osalta valmistajan jyrkän asenteen ja vähentyneen kilpailun. Tämän tyyppisessä tilanteessa on siis syytä selvittää, onko suurten valmistajien kollektiivisen määräävän markkina-aseman takia sovellettava perustamissopimuksen 86 artiklaa.
- 66 Kantaja nimeää lyijy- ja täytekyneämarkkinoilla toimivista muista pääasiallisista hankkijoista esimerkiksi Mont Blancin, Pentelin, Eddingin, Pilotin ja Henkelin sekä toimistokoneiden alalla Canonin, Minoltan, Toshiiban, NEC:n ja Mitan, joiden osalta se väittää, että nämä kaikki soveltavat tilausten edelleen toimittamista koskevaa käytäntöä. Se ilmoittaa olevansa valmis esittämään todisteena asianmukaiset asiakirjat yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle tämän pyynnöstä.
- 67 Vastaaja huomauttaa, että kantaja ei anna minkäänlaista tosiasiallista tai oikeudellista selvitystä asianomaisten yritysten markkina-asemasta, mahdollisesta yhdenmukaisesta menettelytavasta eikä edes näiden yritysten välisistä taloudellisista suhteista (ks. edellä mainittu asia, SIV ym. v. komissio, 361—366 kohta). Sen mukaan kantaja ei myöskään selitä, millä tavoin komission asiakirjoista kävisi ilmi asianomaisten yritysten kollektiivinen määräävä asema kyseisillä markkinoilla. Lopuksi vastaaja tuo esiin sen, ettei hallinnollisen menettelyn aikana tästä ole esitetty minkäänlaista merkittävää seikkaa, joten komissiolla ei ollut velvollisuutta tutkia, oliko kollektiivinen määräävä asema olemassa kyseisillä markkinoilla. Vastaaja vaatii näin ollen valituksen hylkäämistä.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi

- 68 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa, että yhteisöjen tuomioistuimen perussääntöä koskevan pöytäkirjan (EY) 19 artiklan ensimmäisen kohdan, jota mainitun perussäännön 46 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla sovelletaan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen, ja yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan mukaan kanteessa on oltava yhteenvedo seikoista, joihin kanne perustuu. Kanteessa on näin ollen selitettävä, mitä kanteen perusteena oleva seikka sisältää; pelkkä ylimalkainen viittaaminen mainittuun seikkaan ei täytä perussäännössä ja työjärjestyksessä asetettuja vaatimuksia (edellä mainittu asia Rendo ym. v. komissio, 130 kohta).
- 69 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että esillä olevassa asiassa kantajan, joka tyytyy vain lausumaan sen kummemmin yksilöimättä, että lyijy- ja täytekynien sekä muiden toimistotarvikkeiden muut pääasialliset toimittajat harjoittavat samanlaista jakelupolitiikkaa kuin Parker, mukaan on syytä tutkia, onko perustamissopimuksen 86 artiklaa sovellettava ottaen huomioon suurilla valmistajilla oleva kollektiivinen määräävä asema kyseisillä markkinoilla.
- 70 Perussääntö ja työjärjestys huomioon ottaen ei kanteessa olevaa ainoaa viittausta perustamissopimuksen 86 artiklaan kuitenkaan voida pitää riittävänä silloin, kun asianomaisten yritysten markkina-asemaa, niiden mahdollisia yhdenmukaisia menettelytapoja tai niiden välisiä taloudellisia suhteita koskevat yksilöidyt väitteet puuttuvat.
- 71 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo lisäksi, että komissiolla ei ollut velvollisuutta suorittaa tutkimusta toimistotarvikkeiden valmistajien mahdollisesta kollektiivisesta määräävästä asemasta, koska kantajan 22.5.1991 tekemässä valituksessa ei ollut esitetty mitään sellaista seikkaa, jonka vuoksi komissiolle olisi syntynyt mainittu velvollisuus.

- 72 Tämän vuoksi on toinen, perustamissopimuksen 86 artiklan määräysten rikkomiseen perustuva oikeusperuste hylättävä.

Kolmas oikeusperuste: perustamissopimuksen 190 artiklan määräysten rikkominen

Yhteenveto asianosaisten väitteistä

- 73 Kantaja syyttää komissiota siitä, että tämä ei ole riittävästi perustellut päätöstään ja että komissio jättää antamatta riittävän selvityksen niistä syistä ja seikoista, joiden nojalla se jättää Parkerin jakelujärjestelmän perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalan ulkopuolelle.
- 74 Vastaaja kiistää perustelun puuttumiseen perustuvan syytöksen väittäen, että kantaja voi seurata päätöksestä komission perustelutapaa ja että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi harjoittaa valvontaansa päätöksen perusteella (yhteisöjen tuomioistuimen 26.6.1986, antama tuomio asiassa 203/85, Nicolet Instrument, Kok. 1986, s. 2049, 10 ja 11 kohta). Tältä osin vastaaja katsoo, että päätöksen 3—5 sivuilla tuodaan riittävän selvästi ilmi komission perusteet olla soveltamatta perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa ja perusteet siihen, että Parker ei ole velvollinen myymään kantajalle samoilla hinnoilla ja samoin ehdoin kuin tytäryhtiöilleen ja itsenäisille jakelijoilleen. Komissio lisää, ettei sillä ole velvollisuutta ottaa uudelleen kantaa kaikkiin vastaajan hallinnollisen menettelyn aikana esittämiin oikeuskysymyksiin (yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 10.3.1992 antama tuomio asiassa T-9/89, Hüls v. komissio, Kok. 1992, s. II-499, 332 kohta).

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi

- 75 On syytä aluksi muistuttaa siitä, että yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä käy ilmi (yhteisöjen tuomioistuimen 30.9.1982 antama tuomio asiassa 110/81, Roquette Frères v. neuvosto, Kok. 1982, s. 3159, 24 kohta, ja yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 29.6.1993 antama tuomio asiassa T-7/92, Asia Motor France ym. v. komissio, Kok. 1993, s. II-669, 30 kohta), että valituksen kohteena olevan päätök-

sen perustelujen on tehtävä mahdolliseksi vastaanottajalleen saada tietoja suoritettua toimenpidettä koskevista selityksistä, jotta se voisi tarvittaessa toteuttaa oikeuksiaan ja tarkastaa päätöksen aiheellisuuden; perustelujen on myös tehtävä yhteisöjen tuomioistuimille mahdolliseksi harjoittaa valvontaansa.

- 76 Tämän jälkeen on syytä korostaa, että komissiolla ei ole velvollisuutta ottaa kantaa kilpailusääntöjen soveltamisen varmistamiseksi tekemiensä päätösten perusteluissa kaikkiin asianomaisten henkilöiden pyyntönsä tueksi esittämiin väitteisiin. Itse asiassa riittää, että komissio esittää ne tosiseikat ja oikeudelliset kannanotot, joilla on olennainen merkitys päätöksen sisällölle (ks. yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 24.1.1992 antamat tuomiot asiassa T-44/90, La Cinq v. komissio, Kok. 1992, s. II-1, 35 kohta, ja edellä mainitussa asiassa Asia Motor France ym. v. komissio, 31 kohta).
- 77 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa siten kiistanalaista päätöstä tutkiessaan, että päätöksessä tuodaan julki ne olennaiset tosiasialliset ja oikeudelliset seikat, joille kantajan valituksen hylkääminen perustui, minkä vuoksi kantaja voi kiistää päätöksen aiheellisuuden ja yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin harjoittaa laillisuusvalvontaansa. Tämän vuoksi kiistanalaisen päätöksen ei voida katsoa olevan puutteellisesti perusteltu.
- 78 Kaiken edellä esitetyn johdosta kanne on kokonaisuudessaan hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

- 79 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan sanamuodon mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan kor-

vaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantaja on hävinnyt oikeusperusteidensa osalta, kantaja on syytä velvoittaa korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

- 80 Väliintulijan oikeudenkäyntikulujen osalta yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, ettei ole aihetta esillä olevan asian yhteydessä soveltaa 87 artiklan 4 kohtaa, jonka mukaan väliintulijan on vastattava omista oikeudenkäyntikuluistaan. Kantajan on siten myös korvattava väliintulija Parkerin oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

**YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIN** (ensimmäinen jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

- 1) **Kanne hylätään.**
- 2) **Kantaja velvoitetaan korvaamaan kaikki oikeudenkäyntikulut, mukaan lukien väliintulija Parkerin oikeudenkäyntikulut.**

Schintgen

García-Valdecasas

Kirschner

Vesterdorf

Bellamy

Julistettiin Luxemburgissa 12 päivänä tammikuuta 1995.

Kirjaaja

Jaoston puheenjohtaja

H. Jung

R. Schintgen